

 www.dsgdesluis.nl

 info@dsgdesluis.nl

Van de voorzitter

Ik was in de gevangenis en jij bent bij mij gekomen

Onlangs hoorde ik een leuk, maar wel grimmig parabeltje over een wolf en een eend. De wolf besloot om de eend te gaan verorberen, maar de eend protesteerde en zei beslist: “Dat kan niet, dat is illegaal.” “Oké,” sprak de wolf, “laten we ons geschil maar voorleggen aan het gerecht.” Niet veel later vindt de zitting plaats. De binnenkomst van de rechters wordt aangekondigd en beiden gaan staan, zoals het hoort. En wat ziet de eend tot zijn grote ontsteltenis? De rechters zien eruit als wolven.

Bedoel ik met deze gelijkenis te zeggen dat rechters zich over het algemeen als wolven gedragen? Absoluut niet! Rechters — zo weet ik uit ervaring, maar blijkt ook uit onderzoek — maken deel uit van een uiterst gemotiveerde beroepsgroep. Zij oordelen beslist niet lichtvaardig. Maar ik herken wel iets van de wijze waarop veel gevangenen kijken naar de wereld van instituties en van de gevestigde ambten en beroepen. Veel gevangenen kunnen zich erg goed verplaatsen in deze eend. Hun manier van kijken is gevormd of misvormd door wat ze zelf hebben meegemaakt. Achterstelling, uitsluiting, niet zelden slachtoffer van mishandeling of verwaarlozing. Veel gevangenen zien zo de werkelijkheid door de lens van in hun leven opgelopen trauma's. Misdaden komen hieruit voort. De gang naar de rechter en de daarna opgelegde gevangenisstraf verergeren dikwijls het wantrouwen. Kortom: het geloof in de welwillendheid van de medemens is bij velen ernstig beschadigd.

Mijn ervaring en stellige overtuiging is dat organisaties als De Sluis, met hun toegewijde staf en de vele vrijwilligers, een enorme bres kunnen slaan in dit wantrouwen. “Jullie komen echt voor ons”, wordt vaak gezegd. En als vervolgens blijkt dat er, waar mogelijk,

hulp wordt geboden en er echt wordt geprobeerd om 'op de golflengte' van de gedetineerde te komen, om samen te zoeken naar herstel van leven, zijn contacten dikwijls heel vruchtbaar. En niet alleen met de gedetineerden, maar ook met hun relaties en kinderen. Steeds meer zijn we gaan (in)zien hoezeer aandacht voor deze kinderen nodig is om te voorkomen dat de rugzak waarmee zij de toekomst ingaan van meet af aan te zwaar is.

Ik ben dankbaar dat ik als voorzitter van het bestuur van De Sluis aan dit belangrijke werk heb kunnen bijdragen. Samen met een zeer deskundig en plezierig bestuur en in goede afstemming met Irinda de Groen, die als directeur zeer gedreven en bedreven de dagelijkse leiding heeft over al het werk. Met onze toegewijde en kundige professionals Cora en Rahaf.

Ik vind het belangrijk om ook hier uitdrukkelijk te benoemen hoe waardevol het is dat de directie van het Justitieel Complex Zaanstad het werk van De Sluis faciliteert. Met de directie en met de hoofdaalmoezenier en de hoofdpredikant van de Dienst Geestelijke Verzorging heeft De Sluis een convenant gesloten, waardoor er een stevige basis is voor ons werk.

Natuurlijk dank ik ook alle vrijwilligers. Zij doen zo veel! En al die fondsen en kerken die financieel bijdragen aan De Sluis. Iedere euro wordt goed besteed. Eigenlijk onvoorstelbaar hoeveel mensen er zo direct of indirect betrokken zijn op en bij het welzijn van (ex-)gedetineerden en hun gezinnen!

Het is erg fijn dat ik mijn taak nu mag overdragen aan een opvolgster in wie ik veel vertrouwen heb, namelijk Gerdine Westland, actief lid van de Noorderkerk in Amsterdam. Zij werkt als programmamanager Kwaliteit bij de William Schrikker Stichting en was tot zeer onlangs voorzitter van het Burennetwerk Amsterdam. Graag wens ik haar Gods zegen toe.

Roel Knol, voorzitter DSG De Sluis

Dit is de nieuwsbrief van Diaconale Stichting Gevangenzorg "De Sluis". DSG De Sluis is een vrijwilligersorganisatie die (ex-)gedetineerden en hun familieleden ondersteunt bij detentie, met als doel herstel bevorderen en verbinden naar een leven in vrijheid.

Nieuwe Herengracht 18
Amsterdam
06- 4204 1309
info@dsgdesluis.nl
KvK nummer 648165 40
IBAN: TRIO 0391 0935 09

Wilt u deze nieuwsbrief niet langer ontvangen? Laat ons dat weten door een mail te sturen naar het e-mailadres hiernaast.

10 jaar stichting De Sluis

‘Een veilige haven tussen wal en schip’

In 2015 is de Diaconale Stichting voor Gevangenzorg, DSG De Sluis opgericht.

De kwartiermakers van destijds hebben specifiek voor deze naam gekozen. Een sluis is een beschutte plaats waar schepen op het juiste niveau gebracht worden; soms omhoog, soms naar beneden. Als schippersdochter kan ik me als geen ander vinden in de metafoor van een sluis voor ons werk. Ik zie gedetineerden van het grote open water door een ‘sluis’ naar rustiger vaarwater komen en ik zie mannen die na hun detentie klaar zijn om de deuren te openen en het grote water op te gaan.

Veilige haven

Als diaconale stichting willen we, om maar even in de nautische metafoor te blijven, een veilige haven creëren en er zijn voor mensen die vallen ‘tussen wal en schip’. Dit doen we door activiteiten en projecten aan te bieden op het gebied van familie & relaties, herstelgericht werken en pastoraat.

Het was scheidend voorzitter van De Sluis, ds. Roel Knol, die in 1986 als justitiepredikant in De Koepel in Haarlem werkte en met enkele anderen het Diaconaal Centrum voor Gevangenispastoraat in Haarlem oprichtte. Door de jaren heen ontwikkelde dit centrum zich als een veilige haven voor veel gedetineerden en ex-gedetineerden. In de kerkgespreksdiensten kwamen gedetineerden aan het woord en waren vrijwilligers de brug tussen de onbekende wereld binnen en de kerk buiten. Het ontmoetingscentrum aan de Colensostraat was een plaats waar ex-gedetineerden met al hun ervaringen en vragen terecht konden en met uiteenlopende praktische hulpvragen geholpen werden.

Nieuw Justitieel Complex

Rond 2014 werd duidelijk dat zowel De Koepel in

Zoals een sluis als een beschutte plaats is voor schepen, is ook DSG De Sluis een beschutte plaats naar ‘een ander niveau’.

Haarlem als de Bijlmerbajes in Amsterdam zou gaan sluiten en er een nieuwe inrichting in de Zaanstreek zou komen. Een kwartiermakersgroep, bestaande uit o.a. vertegenwoordigers van het justitiepastoraat, Diaconie Haarlem en Diaconie Amsterdam begeleidde het einde van het Diaconaal Centrum voor Gevangenispastoraat in Haarlem en stond aan de wieg van de nieuwe stichting De Sluis.

Helmine Pronk – de Graaf maakte de overstap mee van Haarlem naar het Justitieel Complex Zaanstad (JCZ). Door haar aanstelling als diaconaal pastor (gedetacheerd als Geestelijk Verzorger bij de Dienst Geestelijke Verzorging van DJI) had De Sluis de mogelijkheid om vanaf de opening daadwerkelijk *in* de inrichting te werken met verschillende programma’s. Helmine stond door haar ervaring, visie en doorzettingsvermogen al snel bekend als ‘Haarlemmerolie’.

*DSG De Sluis is zowel binnen de gevangenis als daarbuiten actief.
Foto: DJI*

De stichting groeide het JCZ in en verbond zich met het werk in de inrichting.

Stevige basis

De directie werd in de eerste jaren gevoerd vanaf het kantoor van De Sluis op de Nieuwe Herengracht 18 in Amsterdam, waar een kamer van de Protestantste Diaconie gehuurd werd. Door Elianne Schultz werd daar een stevige basis gelegd voor de stichting. In 2018 startte Irinda de Groen als directeur. Het bestuur van de stichting is al die jaren gevormd door vrijwilligers; stuk voor stuk mensen die de ervaring van hun werkzame leven inzetten om het werk van de stichting mogelijk te maken.

Hoogte- en dieptepunten

In de jaren die volgden bereikten we prachtige mijlpalen, maar hadden we ook te maken met spannende momenten. Vooral toen het in de coronaperiode bijna niet mogelijk was vrijwilligers in te zetten, en we afscheid moesten nemen van Helmine in verband met een 'functiewissel'. In het interview met Roel Knol elders in deze nieuwsbrief leest u daar meer over.

Het huidige team met drie parttimers is samen met bijna honderd vrijwilligers in staat om dagelijks in en buiten het JCZ actief te zijn binnen de drie programma's: Familie & relaties,

Herstelgericht werken en Pastoraat.

Helpen waar geen helper is

Op zoveel verschillende momenten mogen we doen waar we voor zijn opgericht: helpen waar geen helper is. Onze kracht is dat we aanwezig zijn; in de gevangenis, maar ook daarbuiten, als een ex-gedetineerde op straat staat. Tijdens kantoortijd, maar ook in het weekend of in de avond als het nodig is. Aanwezig, doordat we niet één bezoekje afleggen, maar net zo lang als nodig is. Onze kracht is dat we luisteren, want iedere situatie is anders. Ook al lijken de situaties op elkaar, ieder mens is anders. Luisteren betekent dat mensen zich gehoord voelen, en dat ook hun verhaal achter de 'buitenkant' van het verhaal ertoe doet. Pas dan gaat luisteren over in ontmoeten. En ontmoeten is als gelijkwaardige mensen naast de ander willen gaan staan. Daar willen we zijn: naast (ex-)gedetineerden en hun familieleden.

Door: Irinda de Groen

Interview met scheidend voorzitter Roel Knol

‘Ik heb mijn hart verpand aan het gevangeniswerk’

Het leven van Roel Knol is zo nauw verweven geweest met het gevangenisbestuur, dat je bijna niet kunt voorstellen dat hij stopt als voorzitter van stichting De Sluis. Maar op de komende bestuursvergadering van mei is het toch echt zover, de ‘hamer’ wordt overgedragen aan Gerdine Westland, en Roel gaat andere dingen doen. Of zoals hij het zelf zegt: “Er is een tijd van komen en een tijd van gaan.” Realistisch, wijs en bescheiden. Dat kenmerkt Roel.

Na een jarenlange carrière als gevangenispredikant in onder meer De Koepel in Haarlem en plaatsvervangend hoofdpredikant op het ministerie ging Roel in 2014 met pensioen.

Voordat de Koepel in 2015 dichtging en het JCZ in 2017 openging, is Roel nog betrokken geweest bij de doorstart van het Diaconaal Centrum Gevangenisbestuur (DCG) in Haarlem naar De Sluis. Na zijn pensionering nam hij even afstand van het justitiewerk en maakte hij een uitstapje naar Buurtbemiddeling en later naar Kerk en Buurt in Amsterdam. In 2020 keerde hij terug naar ‘zijn oude liefde’, toen hij werd gevraagd voorzitter van De Sluis te worden. “Leuk en belangrijk werk!” Zijn hart heeft Roel toch echt verpand aan de gedetineerden en het gevangeniswerk. En nu, na 6 jaar, is het genoeg geweest, zegt hij. “Je raakt steeds meer buiten het circuit van het justitiële netwerk, en de energie wordt minder naarmate je ouder wordt. De Sluis is een vrijwilligersorganisatie, geleid door professionals. Elk jaar is het weer spannend of er voldoende geld is ‘binnengehaald’ om bijvoorbeeld de activiteiten te kunnen organiseren en de lonen te kunnen betalen.

Als voorzitter moet je veel overleggen, er rust veel op je schouders.”

Uitgeklede dienstverlening

Ik vraag Roel terug te kijken op zijn periode als voorzitter. Als eerste noemt hij een dieptepunt: de coronatijd. Vrijwilligers mochten de gevangenis niet in. Alle activiteiten moesten gedragen worden door Irinda en Cora (de betaalde krachten), zoals de Vader & Kind-dagen, de kerkdiensten en de begeleiding van Binnen naar Buiten. De Alpha-curus en de kledinguitgifte konden alleen in uitgeklede vorm voortgezet worden. De professionals moesten alles doen. Er kwam ook minder geld binnen; de fondsen werden overspoeld door aanvragen, het was ‘vechten’ om financiële bijdrages.

Het doorlichten van de organisatie in 2021/2022 heeft De Sluis veel gebracht.

De professionals verdienen veel lof voor hun inzet in deze periode; dankzij hen kon het werk van De Sluis toch nog enigszins voortgezet worden. Ook de Protestantse Diaconie Haarlem verdient credits; zij hebben De Sluis niet alleen geholpen bij de doorstart van het DCG Haarlem naar De Sluis, maar ook in die lastige coronatijd.

Doorlichten van de organisatie

Als zeer positief heeft hij het doorlichten van de organisatie in 2021/2022 ervaren. Het Kansfonds dacht mee met De Sluis en gaf het advies de organisatie eens door te laten lichten door de Sesam Academie, een stichting die vrijwilligersorganisaties adviseert en zelf ook uit onafhankelijke en belangeloos betrokken vrijwilligers bestaat. “Het fijne van de Sesam Academie was dat ze een positieve grondhouding hadden; ze vonden het werk van De Sluis belangrijk.” Er zijn veel gesprekken gevoerd, het gaf veel inzichten en leidde tot de nodige veranderingen. Zo werden bestuursleden meer in de organisatie zelf ingezet, door te werken met aandachtsgebieden als financiën,

personeelszaken en communicatie/ PR. Geadviseerd werd een impactmeting te doen, om te zien hoe de activiteiten van De Sluis door de gedetineerden, maar ook door de vrijwilligers en professionals, worden ervaren. Het was veel werk — we hebben dat in 2024/2025 gedaan — maar het was uitermate zinvol! “We inventariseren wat de doelstelling van de aangeboden activiteit is, en aan de hand van interviews met gedetineerden, professionals en vrijwilligers checken we of die doelstelling behaald wordt. We kunnen een activiteit dus bijstellen, indien nodig. En we kunnen daardoor onze donateurs ook een beter beeld geven van het werk dat De Sluis doet.”

Ingrijpend vond Roel in deze periode het vertrek van Helmine de Graaf, pastor van De Sluis. Zij stelde haar positie ter beschikking om de organisatie financieel meer lucht te geven. Bijzonder plezierig is dat de directeur van het JCZ haar een paar maanden later een positie aanbood binnen de inrichting, gericht op het herstel van gedetineerden, zodat zij en De Sluis kunnen blijven samenwerken.

Samenwerking met GV

Bij het doorlichten van de organisatie door de Sesam Academie zijn ook de hoofdpredikant en een geestelijk verzorger uit het JCZ betrokken geweest.

“
**Ze vonden het werk van
De Sluis belangrijk**

Dat heeft goed gewerkt richting de Geestelijke Verzorging (GV). In de afgelopen zes jaar is de koers verlegd naar meer samenwerking met de GV in het JCZ. Roel ervaart dat als zeer positief. “Het is ook belangrijk,” zo zegt hij, “dat Irinda als directeur van De Sluis twee uren in dienst is van Justitie en kerkdiensten in de gevangenis leidt. Ze is dus pastor-directeur. Dat versterkt de samenwerking met de geestelijke verzorging in de gevangenis en maakt de positie van De Sluis binnen het JCZ steviger.” Roel is wat dat betreft niet veranderd, merk ik. Hij heeft altijd, ook in zijn Haarlemse jaren, oog gehad voor het beleidsmatige. “Dat klopt”, zegt hij. “Het is belangrijk om je als organisatie in de structuur van zo’n gevangenis in te bedden!” Dat is ook zijn tip aan zijn opvolger: blijf in gesprek met de directie. “Doe het één keer per jaar. Zo blijf je op de kaart. Dat geldt ook voor de contacten met de hoofdpredikant en de GV binnen het JCZ.”

Actief bestuur

Roel heeft de samenwerking binnen het bestuur als zeer plezierig ervaren. “Het is een actief bestuur met zeer gekwalificeerde mensen, uit diverse hoeken van de samenleving.” Sinds kort is er niemand meer vanuit de reclassering in het bestuur vertegenwoordigd. “Het zou fijn zijn wanneer er uit die hoek een nieuw bestuurslid zou komen. Dat geldt evenzeer voor iemand uit de justitiehoek.”

Het minst fijne moment van het jaar: krijgen we de begroting weer rond?

Het minst prettig vond Roel de jaarlijkse spanning. Zeker in het najaar sloeg die toe: krijgen we de begroting weer rond? Tenslotte moeten we wel lonen betalen waar mensen van moeten leven. Je bent in een afhankelijke positie en moet altijd afwachten wat je als organisatie wordt toebedeeld.

“
Het zijn toch ook
gewone mensen!

Gewone mensen

Roel denkt in de vele ontmoetingen met gedetineerden altijd weer aan de woorden van zijn vroegere hoogleraar praktische theologie J. Furet, na afloop van een kerkgespreksdienst in De Koepel in Haarlem: “Het zijn toch ook gewone mensen!”

In een artikel over het gevangenispastoraat beschreef Furet ooit dat we geneigd zijn de donkere kant in ons — de hang naar het minderwaardige en duistere die ieder mens in zich heeft — te projecteren op de gevangene. “Terwijl je je daarvan bewust bent,” zei Furet bij dat bezoek in De Koepel, “moet je dat toch van tijd tot tijd weer ervaren. Ontmoet je de gevangenen dan raakt het je steeds opnieuw hoe gewoon deze mensen eigenlijk zijn.”

Het bijzondere is wel, dat het overgrote deel van de gedetineerden kampt met een meervoudige problematiek,

ontstaan door opvoeding, schoolloopbaan, sociale achterstelling of traumatische gebeurtenissen. Velen verlangen intens naar een gewoon, geregeld leven. Maar om dat te kunnen bereiken is veel begeleiding nodig. Hen accepteren als mens is dan een eerste vereiste. We moeten niet onderschatten hoe zeer veel gedetineerden zichzelf als outcast en minderwaardig beschouwen. En hoeveel het voor hen betekent dat er mensen zijn die absoluut niet zo naar hen kijken, maar oprechte aandacht tonen en met hen mee willen denken. En samen met hen op allerlei manieren zoeken naar mogelijkheden om de afstand naar hun gezin en naar de samenleving als geheel te overbruggen.

In dit opzicht is de vrijplaats die De Sluis kan bieden, in het verlengde van de geestelijke verzorging, uiterst belangrijk. Hier kunnen mensen vrijuit met elkaar praten zonder als mens veroordeeld te worden. Ook als de daden worden afgekeurd, blijft de aanvaarding van de ander als mens voorop staan. Het is Roels ervaring dat vanuit die grondhouding ook — en misschien wel juist — zeer kritisch met elkaar gesproken kan worden. Waarbij bijvoorbeeld ook de ervaring van het slachtoffer aan de orde kan en moet komen.

Afscheid

De vraag of hij het gevangeniswerk gaat missen, beantwoordt Roel volmondig met ja. “De contacten met het justitiële wereldje en daarbuiten om het werk van De Sluis en het gevangenispastoraat onder de aandacht van de samenleving te brengen en te houden, zeker in deze verharde wereld.” Hij gaat toch ook de verantwoordelijkheid, de zinvolle invulling van de week missen. Maar er blijven nog voldoende andere dingen over die hem ook boeien, zoals het geven van supervisie en het doen van vrijwilligerswerk.

Lieve Roel, heel erg bedankt voor het vele werk dat je voor De Sluis hebt gedaan. Het ging nooit om jou als persoon, maar de ander, de gedetineerde, stond centraal. Veel dank voor je grote inzet en wijsheid en we wensen je ook vanaf deze plek veel goeds.

Door: Philie Burgers

Symposium ‘In de schijnwerpers: het gezin tijdens detentie’

Op vrijdag 9 oktober 2026 organiseert De Sluis een symposium met als thema: ‘In de schijnwerpers: het gezin tijdens detentie’.

Een vader wordt verdacht van een misdrijf. Hij wordt aangehouden, meegenomen naar het politiebureau en komt vast te zitten in detentie. Eerst in voorlopige hechtenis, daarna als veroordeelde. Maar wat gebeurt er met zijn gezin?

Praktische informatie

Datum: 9 oktober 2026

Tijd: 13.30 tot 16.30 uur, na afloop een hapje en een drankje.

Waar: Doopsgezinde Vermaning, Zaanweg 57 in Wormerveer

Toegang: gratis

Meer informatie over het definitieve programma volgt.

Hoe moeten zij na zo'n ingrijpende gebeurtenis verder?

Tijdens het symposium buigen we ons over deze belangrijke, maar tot nu toe onderbelichte problematiek, vanuit verschillende invalshoeken. Zowel vanuit ervaringen van partner en hulpverlener als vanuit de politiek en de wetenschap, met onder meer Don Ceder (Christen Unie), Simon Venema en Petrick Glasbergen (Hanze Hogeschool Groningen) en twee moeders/partners van een gedetineerde. Dagvoorzitter is Anne van Voorst, hoofdpredikant bij Justitie.

U bent van harte uitgenodigd om op 9 oktober met elkaar van gedachten te wisselen, kennis en inzichten te delen en elkaar te ontmoeten.

Vacatures

Medewerker secretariële/financiële ondersteuning (16 – 20 uur per week)

Ter vervanging tijdens verlof is De Sluis voor de periode mei-december 2026 op zoek naar een medewerker secretariële/financiële ondersteuning. In deze functie houdt u zich onder meer bezig met het beheer van e-mail, het organiseren van afspraken en bijeenkomsten, het verwerken van facturen, het maken van roosters voor vrijwilligersactiviteiten en voorbereidende werkzaamheden van het kledingproject.

Zie voor de volledige functiebeschrijving [onze website](#).

Vrijwillig medewerker fondsenwerving (4-6 uur per week)

De Sluis is afhankelijk van giften, bijdragen van fondsen en subsidies. Het bestand van gevers bestaat uit particulieren, kerken, parochies en diaconieën, grote en kleine fondsen en gemeentelijke en landelijke subsidieverstrekters. Ter versterking van de werkgroep fondsenwerving zijn we op zoek naar een vrijwillige medewerker fondsenwerving voor 4-6 uur per week.

Meer informatie over deze vacature vindt u [op onze website](#).